

แนวคิดการออกแบบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
ครูเริ่มมีขึ้นช่วงปลายปี พ.ศ. 2541 ในช่วงที่
กระแสความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปฏิรูป
การศึกษากำลังขยายไปทั่วสังคมไทย และได้
บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรในพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ก่อนจะปรากฏใน
พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา
พ.ศ. 2546 แต่กว่าที่ครูจำนวนมากจะได้รับ
ใบอนุญาตฯ เวลาที่ผ่านไปจนเข้าสู่ศวรรษใหม่

เส้นทางของใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู
นับจากวันที่เริ่มคิดจนถึงวันที่เกิดขึ้นจริง ถือเป็น
ช่วงเวลาอันยาวนานจนทำให้ครูจำนวนมาก
ต้องดำรงชีวิตอยู่บนเส้นทางแห่งความพหุผัน

ภาวะเป็นต้นร้าย ปลายดี

แม้จะเริ่มคืบคลานด้วยความร่วมแรงร่วมใจจากคน
ทุกแวดวงในสังคมไทย ที่ต่างมองเห็นความสำคัญของ
การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครู แต่แล้ว
ในกระบวนการปรับโครงสร้างกลับเต็มไปด้วยปัญหา
ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเวลา ความล่าช้า หรือความขัดแย้ง
ทั้งทางด้านความคิดและกฎหมาย จนทำให้การปฏิรูป
การศึกษาชะงักงันมาจนถึงปัจจุบัน

ครูอาวุโสท่านหนึ่ง ได้บันทึกแง่คิด มุมมอง ตลอดจน
ความรู้สึกที่มีต่อความเคลื่อนไหวในวงการศึกษานับตั้งแต่
ปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า นับตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2542
ซึ่งเป็นช่วงแรกที่ได้ทราบข่าวการปฏิรูปการศึกษา ได้รับความ
รู้ถึงแนวทางของรัฐที่ตั้งใจจะยกระดับวิชาชีพครูด้วยการออก
ใบอนุญาตฯ เพื่อเป็นเครื่องยืนยันถึงศักดิ์และฐานะแห่ง
วิชาชีพนี้ ล้วนสร้างความปลาบปลื้มให้แก่บรรดาครูทั้งหลาย

"ช่วงแรกที่ได้ยินข่าวการปฏิรูปการศึกษา ฉันรู้สึก
เปี่ยมด้วยความหวัง ความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการเรียนการสอน
เป็นห้วงแห่งความสุขที่ทำให้รู้สึกว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพ
เรื้อจ้าง เมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา มิใช่การตัดสินใจที่ผิดพลาด
ฉันใฝ่ฝันถึงการได้รับเลือกไปอยู่ในราชวิทยาลัยศึกษาศาสตร์
ที่ว่ากันว่าจักเป็นองค์กรสูงสุดของวิชาชีพครู เถอเช่น
ราชวิทยาลัยของวิชาชีพอื่นๆ โดยมีใบประกอบวิชาชีพเป็น
เครื่องยืนยันถึงศักดิ์และฐานะแห่งวิชาชีพนี้"

แต่เมื่อทุกอย่างไม่เป็นดังที่ตั้งใจไว้ ใบอนุญาตประกอบ
วิชาชีพครูเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลง
และการปฏิรูป ที่ผู้นำในวงการศึกษายุ่งให้สัญญาว่า จะเป็น
จุดเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแวดวงครู เกี่ยวพันกับครู
มากกว่า 8 แสนคน ที่ยื่นขอขึ้นทะเบียนมีใบอนุญาตประกอบ
วิชาชีพไว้ แต่กว่าจะได้รับก็ต้องคอยกันกว่าครึ่งทศวรรษ
พร้อมๆ กับการรอคอยนี้ ครูทั้งหลายยังต้องเผชิญคลื่นลม
แห่งการประเมินวิทยฐานะเพื่อเข้าสู่วิชาชีพครูตาม
แนวทางใหม่ ซึ่งล่าช้าไม่แพ้กัน

ชีวิตครู

หลังยุคปฏิรูปการศึกษา

สาเหตุเหล่านี้ล้วนสะท้อนถึงปัญหาและอุปสรรคในการปฏิรูปการศึกษา ยังไม่นับรวมผลการประเมินภายนอกโรงเรียนรอบที่ 1 ในปี พ.ศ. 2544-2548 ที่พบว่า มีโรงเรียนจำนวนกว่า 20,000 แห่ง ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และในจำนวนนี้มี 15,000 แห่ง ที่อยู่ในอาการโคม่า

Early Retire...เมื่อการศึกษาไทยกำลังจะตาย

การขาดแคลนครูเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินภายนอก ทำให้หลายโรงเรียนอยู่ในระดับสอบตก เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาข้อมูลต่างๆ จะเห็นว่า สัญญาณการขาดแคลนครูเกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เมื่อครูจำนวนหนึ่งเลือกที่จะ "จากกันด้วยดี" หรือเข้าโครงการ Early Retire ตามนโยบายของรัฐ ซึ่งกาลนั้นมีครูเข้าร่วมโครงการเกษียณอายุก่อนราชการถึงกว่า 60,000 คน ทั้งนี้ จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พบว่า ปัจจุบันการศึกษไทยขาดแคลนครูถึง 82,839 คน โดยเฉพาะในสายวิชาสำคัญอย่างวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ ขณะเดียวกัน การแก้ปัญหาของรัฐถึงวิกฤตขาดแคลนครูกลับเลือกที่จะจ้าง "ครูอัตราจ้าง" มากกว่าการบรรจุครูเพิ่ม ซึ่งคูแล้วก็เหมือนการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ

วิชาชีพครูในปัจจุบัน มีภาพลักษณ์ที่ตกต่ำ ขณะที สังคมกลับมีความคาดหวังสูง

สพฐ. คาดการณ์ว่า ประมาณ 10-15 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีครูและผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์เข้าสู่วัยเกษียณถึง 230,000 คน คงเหลือก็แค่เพียงครูที่ขาดทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิ แม้จะมีแผนว่า ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550-2552 กระทรวงศึกษาธิการจะขอให้จัดสรรอัตราข้าราชการครูเกษียณคืนทั้ง 100% (อัตราเกษียณในปี พ.ศ. 2550/4,512 อัตรา, ปี พ.ศ. 2551/5,421 อัตรา และปี พ.ศ. 2552/6,768 อัตรา)

สำหรับเรื่องนี้ หากนำหลักการกระจายอำนาจตามแนวทางปฏิรูปการศึกษามาใช้ จะทำให้สถานศึกษา

และเขตพื้นที่การศึกษาวางแผนอัตรากำลังครูในเขตตนเองได้ ทั้งในด้านการผลิต บุคลากรที่มีคุณภาพ การฝึกอบรมพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพ รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจ สร้างแรงจูงใจในอาชีพ อาทิ การเพิ่มรายได้ให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู การสร้างจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงเกียรติและคุณค่าแห่งความเป็นครู รวมถึงการจัดหาทุนสนับสนุนสำหรับผู้ที่ยื่นดี เพื่อมาประกอบวิชาชีพครู

ใครกัน ครูพันธุ์ใหม่

ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ ผู้ทำโครงการติดตามสภาวการณ์ครูรายจังหวัด (Teacher Watch) เปิดเผยผลการศึกษาสภาวการณ์การทำงาน ทักษะคติ และพฤติกรรมในวิชาชีพครูว่า ครูกว่า 62% และผู้บริหาร 43% สนใจอยากเข้าร่วมโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด ครู 48% และผู้บริหาร 34% อยากเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น และไม่ยอมให้ลูกเป็นครู เพราะขาดความมั่นใจในวิชาชีพของตน อันเป็นผลมาจากการทำงานหนัก ตลอดจนขาดแรงจูงใจในเชิงผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ที่สำคัญ วิชาชีพครูในปัจจุบันมีภาพลักษณ์ที่ตกต่ำ ขณะที่สังคมกลับมีความคาดหวังสูง ย้อนไปช่วงต้นปี พ.ศ. 2547 ปรากฏว่าหลักสูตร "ครูพันธุ์ใหม่" ที่จะมีการเรียนและฝึกปฏิบัติรวม 5 ปี นับว่าเพื่อยกระดับวิชาชีพครูให้สูงขึ้น แต่ข่าวการรับสมัครและสอบคัดเลือกนักเรียนรุ่นแรกในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2547 กลับเป็นเรื่องที่สร้างความสับสนในหมู่นักศึกษา ผู้ปกครอง และสถาบันผลิตครูอย่างมาก เช่น จากเดิมกำหนดจะรับสมัครนักศึกษา 2,500 คน เข้ารับทุนการศึกษาระหว่างเรียน 80,000 บาท กัดเหลือทุนละ 69,000 บาท และจากเดิมเข้าใจว่า เมื่อเรียนจบจะบรรจุเข้ารับราชการในสังกัด สพฐ. ด้วยอัตราเงินเดือนราว 8,000 บาท แต่สถาบันที่รับสมัครกลับออกข่าวว่า ยังไม่ชัดเจนว่าทุกคนจะได้บรรจุ อีกทั้งจะยังไม่มีการทำสัญญาใดๆ เป็นต้น

ปัญหาเหล่านี้ต้องยอมรับว่า ส่วนหนึ่งเกิดจากการปรับเปลี่ยนภายในของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การดำเนินงานและนโยบายไม่ต่อเนื่อง เช่น โครงการคุรุทายาทที่เคยเกิดขึ้นก่อนหน้านี้ ซึ่งพบว่า ปัจจุบันยังมีบัณฑิตจบใหม่ที่ยังไม่มีการทำงาน

อันที่จริงโครงการผลิตครูพันธุ์ใหม่และพัฒนาครูพันธุ์เก่า นั้น ควรมองให้เห็นภาพที่เชื่อมโยงกัน โดยจัดให้มีหน่วยงานหรือสถาบันรับผิดชอบในระยะยาวอย่างชัดเจน สร้างเสริมให้เป็นองค์กรมืออาชีพ ที่มุ่งเน้นเฉพาะการผลิตและพัฒนาคุณภาพของครูทั้งใหม่และเก่า โดยให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ควบคุมดูแล มีหน่วยงานส่วนกลางคุณภาพรวม กำกับดูแลทิศทางและมาตรฐานในระดับชาติ

สำหรับครูพันธุ์เก่า หรือครูประจำการที่มีอยู่กว่า 500,000 คน ก็ควรคำนึงโครงการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง กำหนดแผนงานอย่างชัดเจนว่า ครูจะต้องผ่านการฝึกอบรมและพัฒนาเรื่องใดบ้าง รวมถึงการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาสามารถฝึกอบรมครูได้อย่างทั่วถึง

ปลดหนี้ครู สู่การศึกษาที่มีคุณภาพ

จากตัวเลขของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ยื่นขอขึ้นทะเบียนมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษากับคุรุสภาจำนวน 841,786 ราย มีครูที่ขอขึ้นทะเบียนปัญหาหนี้สินถึง 131,217 ราย ที่ผ่านมามีการนำเสนอว่า หนี้สินครูเป็นปัญหาสำคัญหนึ่งที่ทำให้การศึกษาไทยไม่ก้าวหน้า

ทำให้คุณภาพการเรียนการสอนของครูไม่มีประสิทธิภาพ เพราะทำให้ต้องใช้เวลาบางส่วนไปกับการหารายได้พิเศษอื่นๆ เช่น การทำธุรกิจขายตรง

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาของรัฐด้วยการให้แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำไม่ใช่การแก้ปัญหาทั้งหมด เพราะต้องยอมรับความจริงว่า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีผลตอบแทนน้อย ขณะที่ความจำเป็นในการครองชีพสูงขึ้น

การแก้ปัญหานี้ครูจึงไม่ควรเน้นเฉพาะการปลดหนี้ แต่ควรหาวิธีอื่นที่มีผลต่อการลดภาระของครู และช่วยพัฒนาการเรียนการสอนควบคู่ไปด้วย เช่น การให้ผลตอบแทนในรูปของเงินค่าวิทยฐานะ และการฝึกอบรมที่ส่งผลต่อการสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม และจิตวิญญาณครูด้วย

Life of a Teacher after Education Reform

The concept of issuing a professional certificate for teachers was first conceived in 1998, a period when the movement of education reform expanded across the country. Then it was enacted in 1999 in the National Education Act before appeared in the 2003 Council Teacher and Educational Personnel Act. However, it took several teachers for years before receiving the professional certificates.

It is a long journey from the first conception was released until the certificates were actually issued. As a result, countless teachers have to live an uncertain life.

Is it a Boon or a Bane?

Although starting with wholehearted cooperation from all sectors that realize the importance of education reform and the development in teaching career, the process in modifying all educational structure is teeming with many problems including time-consuming obstacles, delays, or legal and opinionative conflict, leading to the stagnant reform education until the present.

One senior teacher has recorded his perspectives, opinion, and feeling towards the movement in the educational arena during the education reform since

January 1999. The first perception he had toward the education reform was that it was the government's attempt to upgrade the teaching career by issuing the certificate to uphold the dignity and status of this career. This brings great satisfaction to all teachers.

"The first time I heard the news about the education reform I feel overwhelmed with hope and strong determination to develop the teaching and learning procedures. It was the happy time, making me realize that the career I have chosen for my own life some three decades ago was not a mistake. I always dream of being chosen to attend the Royal College of Education, regarded as the noblest organization for teachers, just like other colleges of other occupations, with professional certificate that strengthen dignity and status of this profession."

The certificate was then like the symbol of change and reform that once the leaders in educational arena had promised that it would be a starting point of the change in the teacher circle involving with more than 800,000 teachers who registered to obtain the certificate. But they waited half a decade for the certificate to be granted. Along with this long waiting, several teachers encountered worse situation concerning about the evaluation of their professional competency before they could enter the new criteria for teaching profession which was also a red-tape procedure.

These reasons reflect the problems and obstacles in education reform, excluding the first round of outside-school-evolution during 2001-2005 revealing that more than 20,000 schools are substandard while some 15,000 schools need serious improvement.

Early Retire...When Thai Education is Dying

The acute shortage of teachers is the main factor effecting the outside evaluation, signifying many schools are substandard. When tracing back to reconsider various data we see that the sign of shortage happened in 1997 when some groups of teachers preferred a "friendly leave" or the Early Retire Program according to the government's policy. At that time, more than 60,000 teachers joined the program.

According to the data provided by the Office of Preliminary Education Commission, it finds that at present we stills needs some 82,839 teachers, especially those in the important subjects like science, math, and foreign languages. Simultaneously, the solution of government to the shortage of teachers done by employing "contracted" teachers instead of recruiting more new teachers cannot tackle at the root of the problem.

The Office of Preliminary Education Commission estimates that within the next 10-15 years the number of teachers and experienced educational executives who will have reached their retirement will be about 230,000, persons, leaving only inexperienced and young teachers. Against the fact that, the Education Ministry will retrieve a 100% of vacant positions after each retirement season by setting up budget for fiscal year 2007-2009 (the retirement rates in 2007-2009 will be 4,512, 5,421, and 6,768 accordingly.)

For this matter, if relying on the decentralization policy according to the education reform, many schools and education districts will be able to plan for the allocation of the teacher rate in their own district, including the production of qualified personnel resource, the training course to develop their potentials, the enhancement of morale for profession motivation like the increasing of their income, the raising awareness among people to realize the prestige and value of teaching profession, and the raising fund for supporting those diligent students to become teachers.

Teaching career at present has a worse image while the social expectation towards this career is higher.

Who is the New Blood?

Dr. Amornvith Nakornrup who runs the Teacher Watch Project reveals about the study concerning the working condition, attitude, and behavior in teaching career that more than 62% of teachers and 43% of executives are willing to partake in the Early Retire Program while 48% of teachers and 34% of executives would like to change to other careers and do not want their children to be teachers because they have no confidence in their career due to their hard working and a lack of financial motivation. Most importantly, teaching career at present has a worse image while the social expectation towards this career is higher.

Dated back to the beginning of 2004 the news about "New Blood of Teachers" curriculum emerged, implying that there was an attempt to upgrade the teaching career. But the news about the application and the selection of students in the first batch in March 2004 made tremendous confusion among students, parents, and academic institutions that produce teachers. For example, it was previously informed that the accepted 2,500 students would be granted 8,000 baht scholarships but later it was reduced to 69,000 baht. Besides, it was first understood that after graduation the students would be employed by the Office of Preliminary Education Commission with a salary of 8,000 baht but

